

LES 14

[terug](#)

De keelklanken (ר)אהחע

Voor degene die het Bijbels Hebreeuws wil leren vormen de keelklanken, in het Hebreeuwse schrift aangeduid met de letters ה

א, ה, en ע nogal eens een probleem. Vooral de eerste twee wegens de onduidelijke uitspraak.

Hetzelfde probleem heeft zich lang geleden, in wat andere vorm, ook al voorgedaan. In de tijd dat men zijn best deed heel precies vast te leggen hoe de bijbeltekst moest klinken, vooral bij de voordracht in de synagoge, waar het erop aan kwam de tekst foutloos ten gehore te brengen, was de uitspraak van genoemde klanken al geruime tijd niet heel duidelijk meer. Dit heeft geleid tot twee reacties.

In de eerste plaats een poging toch nog iets te laten horen van de haast onhoorbaar geworden keelklanken. De duidelijkste voorbeelden zijn te vinden in die woorden die eindigen op een van de keelklanken ה, ה of ע voorafgegaan door een lange -u-, -o-, -i- of -e-. In een dergelijke situatie is de afsluitende keelklank voorzien van een pataḥ, geplaatst onder de keelklank, echter ervoor uit te spreken:

רוּחַ	rūaḥ	wind, geest
נֹחַ	nōaḥ	Noach
גְבוּהַ	gabōaḥ	hoogte
מַדּוּעַ	maddūa ^e	waarom

Een dergelijke pataḥ wordt *pataḥ furtivum* genoemd, de tersluikse pataḥ, de ingeslopen pataḥ. Bovenstaande regel geldt niet voor de afsluitende א. In de uitspraak was deze keelklank namelijk al volledig verdwenen.

In de tweede plaats zien we, dat ook elders het restant van de keelklank als een soort -a-klank werd gehoord, vandaar dat op vele plaatsen een

keelklank gevolgd door een andere medeklinker wordt aangegeven met een korte a-klank. in het schrift betekent dit dat de *sjwa*, die de afwezigheid van een klinker aangeeft, wordt vervangen door een *ḥatef pataḥ*, in het schrift het klinkerteken dat bestaat uit een *pataḥ*. Tegelijk zien we dat de keelklanken graag ook in de omgeving een -a-klank hebben. We geven enkele voorbeelden van de vervoeging van werkwoorden met een keelletter op de eerste en tweede plaats.

יַעֲבֹד	yaʿābōd	יִמְלֹךְ	yimlōk
יַחֲמֹד	yaḥmōd	יִמְלֹךְ	yimlōk
שַׁחֲטָה	šāḥṭā	מַלְכָּה	māləkā

De lastige uitspreekbaarheid van de keelklanken is er ook de oorzaak van dat ze niet verdubbeld kunnen worden. Soms blijft alleen de verdubbeling weg, meest echter wordt de voorafgaande klinker verlengd. Deze regel geldt ook vaak bij de ך die blijkbaar ook als keelklank werd gevoeld.

הַאֲבֹן	hā-ʾəbēn	הַמֶּלֶךְ	ham-melek
בִּרְךָ	berak	קִטְל	qitṭel

De volgende verlengingen zijn gebruikelijk: a > ā; i > ē; u > ō.